

GAZPROM:

TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIEEL ANALIST)

ONBEKEND MAAKT ONBEMIND

In het recente gasconflict tussen Rusland en Oekraïne was indirect ook een belangrijke rol weggelegd voor Gazprom. Maar weinig westerse beleggers zijn bekend met dit Russische gasbedrijf. Tijd voor een kennismaking dus.

Rusland is met een kwart van de bewezen reserves (47.000 miljard kubieke meter) de grootste gasproducent ter wereld en wordt op ruime afstand gevolgd door Iran (26.000) en Qatar (25.700). Daarna volgen Saoedi-Arabië, de Verenigde Arabische Emiraten, de Verenigde Staten en Nigeria. Rusland maakt ook deel uit van het Gas Exporting Countries Forum (GECF), een vergadering waarin de veertien grootste gasproducerende landen vertegenwoordigd zijn. De organisatie is geen kartel zoals de Opec in de olie-industrie. Er worden officieel dus geen prijsafspraken gemaakt, maar de landen overleggen wel nauw met elkaar.

Gazprom is veruit de grootste gasproducent ter wereld met een aandeel van 18 procent in de totale productie van gas. Van de andere grote beursgenoteerde energiegroepen spelen alleen ExxonMobil, Shell en BP met een marktaandeel van elk 3 procent een rol van betekenis in de internationale gasmarkt. De verschillende nationale gasbedrijven die niet of nauwelijks aan export doen, zijn samen verantwoordelijk voor ongeveer de helft van de gasproductie.

Iets meer dan de helft van de aandelen in Gazprom is in handen van de Russische overheid. In 2007 nam het Russische parlement een wet aan die het ontginnen van de binnenlandse olie- en gasreserves uitsluitend toegankelijk maakt voor bedrijven waarvan minstens de helft van het kapitaal in Russische handen is en die bovendien minstens vijf jaar ervaring hebben met ontginning in Rusland. In de praktijk betekent

dit een vrijwel een monopolie voor Gazprom in het gas en voor Rosneft in de aardolie. De vijf grootste gasvelden in Rusland zijn alle in handen van Gazprom en het bedrijf verkreeg vorig jaar tien bijkomende licenties van de Russische overheid voor verdere ontginning en exploratie.

Om een idee te krijgen van de omvang van Gazprom: de groep was in 2007 goed voor 44,7 procent van de totale productie van het GECF. De beschikbare reserves bedragen 38 keer de jaarproductie. Gazprom produceerde in 2007 ongeveer 560 miljard kubieke meter gas. Ongeveer 53 procent hiervan werd verkocht in Rusland en de voormalige republieken van de Sovjet-Unie. De Europese Unie is de op een na grootste afnemer met een aandeel van 25 procent, daarna volgen Oekraïne (10%), Turkije (4%), Wit-Rusland (2%) en Kazachstan (2%). Ondanks de omvang van de groep is Gazprom dus vrij regionaal georiënteerd.

Gazprom boekte vorig jaar een omzet van ongeveer 3.277 miljard roebel of omgerekend zo'n 75 miljard euro. Bijna twee derde hiervan is afkomstig van de verkoop en het transport van gas. De rest komt grotendeels uit de verkoop van geraffineerde producten, ruwe olie en gascondensaat (een restproduct van gaswinning). Gazprom heeft ook participaties in andere regionale transportnetwerken van gas, onder meer in Wit-Rusland (Beltransgaz, 50%), Letland (34%), Moldavië (63%) en Armenië (58%).

HET OEKRAÏNECONFLICT

Het conflict tussen Oekraïne en Rusland

over de doorvoer van gas had naast de eindgebruikers nog een ander slachtoffer, namelijk Gazprom. Het bedrijf was de speelbal in een politiek conflict en zag tijdens de eerste weken van het nieuwe jaar heel wat omzet verloren gaan. Een deel hiervan kan worden gerecupereerd door hogere volumes, maar niet alles. Daarnaast is er ook de imago-schade en het afschrik-effect voor potentiële buitenlandse investeerders in Rusland.

Van het gas dat uit Rusland richting Europa vertrekt, wordt ongeveer 70 procent getransporteerd via Oekraïne. De Oekraïners beweren dat ze een deel van dat gas nodig hebben voor de compressoren die op hun grondgebied de pijpleidingen aandrijven. Dit wordt betwist door de Russen, die eisen dat de hoeveelheid gas die vertrekt uit Rusland identiek moet zijn aan de hoeveelheid die in Europa aankomt. Dit was begin januari niet het geval, waarop Oekraïne beschuldigd werd van diefstal en Rusland de gaskraan dichtdraaide.

De claim van Oekraïne is niet rechtsgeldig want het land wordt op andere manieren vergoed voor het transport van gas over zijn grondgebied. Net als de voormalige Sovjetrepublieken kreeg Oekraïne tot nu toe een flinke korting. De Europese klanten van Gazprom betalen ongeveer 450 euro per duizend kubieke meter gas. In 2008 kocht Oekraïne 45 miljard kubieke meter gas tegen een gemiddelde prijs van 179,5 euro per duizend kubieke meter. Rusland wil die prijs voor Oekraïne vanaf volgend jaar gelijkschakelen met de Europese prijs. In 2009 kan het land voor het laatst genie-